

Προσδοκίες και ερωτήματα

Η ελληνική οικονομία εισέρχεται στη νέα χρονιά με δυναμική που δημιουργεί υψηλές προσδοκίες, αλλά συνοδεύεται από κρίσιμα ερωτήματα. Αν και η πανδημία δεν έχει υποχωρήσει και οι σχετικές αβεβαιότητες παραμένουν, η οικονομία μας βρίσκεται στην κορυφή ενός ιδιαίτερα ισχυρού κύματος ανάκαμψης, εν μέσω μιας γενικής θετικής τάσης στην παγκόσμια οικονομία. Οι προοπτικές είναι θετικές, όμως το ύψος της ανάπτυξης και το αν θα έχει χαρακτηριστικά που την καθιστούν μεσοπρόθεσμα βιώσιμη παραμένουν ανοιχτά ζητήματα. Τα κρίσιμα ερωτήματα είναι, κυρίως, τρία και στενά αλληλένδετα.

ΠΡΩΤΟΝ, το πώς θα εξελιχθεί η δημοσιονομική κατάσταση με τη λήξη της πανδημίας. Για μια χώρα με ιδιαίτερα υψηλό δημόσιο χρέος και ιστορικό και

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ
Γενικός διευθυντής Ιδρύματος Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), καθηγητής Οικ. Πανεπιστημίου Αθηνών

απαιτείται επιλογές τόσο στην πλευρά των εσόδων όσο και των δαπανών.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ, πώς θα εξελιχθεί η χρημα-

τάση δημιουργίας ελλειμμάτων, είναι ουσιώδης συνθήκη η επίτευξη διατηρήσιμης δημοσιονομικής εξισορρόπησης, με τρόπο μάλιστα ώστε να υποστηρίζονται και ισχυροί ρυθμοί μεγέθυνσης. Η οικονομία μας είναι από αυτές που κινήθηκαν προς τα βαθύτερα ελλείμματα μέσα στην τρέχουσα κρίση. Ακόμη και να μην υπήρχαν ευρωπαϊκοί περιορισμοί, τα δημοσιονομικά της χώρας οφείλουν να είναι στο επόμενο διάστημα σε κατάσταση που να μην επιτρέπει αμφίσημες αναγνώσεις και να μην την καθιστούν ευάλωτη σε εξωτερικές διαταραχές και σενάρια κρίσεων. Αυτή η εξισορρόπηση, όμως, δεν μπορεί να γίνει αυτόματα και θα

τοδοτήσει της χώρας από το εξωτερικό. Τα έκτακτα μέτρα στήριξης από τη νομισματική και τη δημοσιονομική πολιτική ήδη δοκιμάζουν τα όριά τους και η αναστροφή τους έρχεται εγγύτερα όσο εντεινούνται οι πληθωριστικές πιέσεις στην Ευρώπη. Η αναμενόμενη γενική αύξηση επιτοκίων θα είναι κρίσιμο να μη συνοδευτεί με αύξηση αλλά με μείωση του διαφορικού κόστους χρηματοδότησης που χωρίζει την ελληνική οικονομία από άλλες ευρωπαϊκές. Σχετικά, θα είναι υψηλής σημασίας η επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας, το συντομότερο δυνατό, ενδεχομένως προς το τέλος του έτους. Η διατήρηση του κόστους χρηματοδότησης χαμηλά δεν σχετίζεται μόνο με την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους αλλά πρωτίστως με τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων, σε συμπληρωματικότητα με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και την ενδυνάμωση της τραπεζικής χρηματοδότησης.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΤΡΙΤΟΝ, σε ποιο βαθμό θα προχωρήσει η στροφή του παραγωγικού υποδείγμα-

τος, ειδικότερα με προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων και των εξαγωγών. Αυτή η εξέλιξη αφορά τόσο τις υπηρεσίες όσο και τα προϊόντα, όπως και κάθε είδους επιχειρήσεις. Αν και οι οικονομίες δεν αλλάζουν εύκολα, οι κρίσεις είναι ευκαιρία για αλλαγή πορείας, ιδίως όταν πλέον υπάρχει πολύ ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση από ό,τι στην προηγούμενη δεκαετία. Η ενίσχυση όμως του εξωστρεφούς και καινοτόμου τμήματος της οικονομίας, με την προσέλευση προς αυτό κεφαλαίου και εργασίας, σημαίνει σχετική υποβάθμιση του περισσότερο εσωστρεφούς τμήματός της, το οποίο είναι συχνά εξαρτώμενο από το δημόσιο ταμείο ή προστατευμένο από κρατικές ρυθμίσεις και ενίοτε κινείται στα όρια της άτυπης οικονομίας. Το εάν η τρέχουσα ισχυρή ανάκαμψη και οι νέοι πόροι θα οδηγήσουν, φυσικά σταδιακά, αλλά πέραν πάσης αμφιβολίας, σε στροφή του παραγωγικού υποδείγματος ή εάν θα ενδυναμώσουν το υφιστάμενο υπόδειγμα είναι το κεντρικό ερώτημα για την οικονομία μας. Αυτή αποτελεί, όμως, και την κρισιμότερη συνθήκη για μεσοπρόθεσμα διατηρήσιμη δημοσιονομική ισορροπία και χαμηλό κόστος χρηματοδότησης. ☐